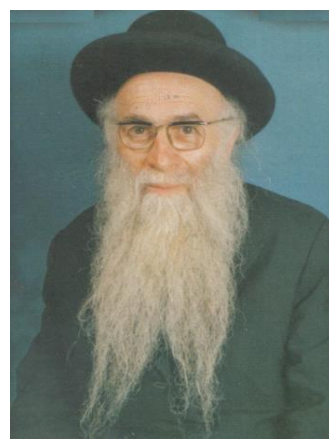

פניני הצדיקים

האדמו"ר הרב מרדכי לייפר זצ"ל - נולד ב-י"ט באייר ה'תקפ"ד (1824). האדמו"ר השני לחסידות נדבורנה. לאחר נישואיו התמנותו לאדמו"ר, עבר לנדבורנה שם שימש אביו כאדמו"ר. כיוון שאחיו שימש גם הוא כאדמו"ר בנדבורנה, עבר להונגריה ושם שימש כאדמו"ר במקומות שונים ובהם בקיבושד בהונגריה ובחוסט. מחוסט עבר לבושטינה. **נודע כצדיק ובעל מופת**. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ט"ו בתשרי ה'תרנ"ה (1894). חי כ-70 שנים. ציונו בבושטינה.

אביו: האדמו"ר ר' יששכר דוב ברצ'ה. **אמו:** מרת רחל (בתו של ר' אברהם לייב בלוק).
אשתו: מרת חיה (בתו של ר' שמואל שמלקה מיאסי לבית טויבש זצ"ל אב"ד יאס שהיה מגאוני הדור)
ילדיו: ר' יצחק לייפר מסטניסלב, ר' ישכר דוב ברצ'ה לייפר מסטמר, ר' מאיר רוזנבוים מקרטשניף, ר' ישראל יעקב לייפר מחוסט, ר' אהרן משה לייפר, ר' יוסף לייפר מדברצן ונירדהאז, מרת בינה (נשאה לר' אברהם יוסף איגרא מזלין וקשינב וקראקא). **מרבותיו:** אביו, ר' יששכר דב ברצ'ה. **מספריו:** ימאמר מרדכי • אור מרדכי • גדולת מרדכי • תפארת מרדכי

כאשר הרבי ערך את שולחנו הטהור, וקולות הזמר התנגנו בחלל האוויר הוגשו המאכלים לרב. ידי הרב נשלחו לאיטן, והוא נטל חתיכה מהקוגל. באותו זמן בין החסידים ישב גם הגאון רבי משה חיים וייס זצ"ל. והנה העביר הצדיק את חתיכת הקוגל למשמשיו, ושלחה לרבי משה חיים. כאשר הגיעה החתיכה לידי, הוסיף הרב ואמר: **"הא לך רבנות"**.

הרב משה חיים לא ידע לשית עצות בנפשו. מצד אחד, איסטניס גדול היה. אין קיבתו מסוגלת לעכל דבר אשר ידיים אחרות מישמשו בו. ומאידך גיסא, הן הרבי שלח חתיכה זו, ואיך יבזה מאכל של שבת ועוד בירכו שעל-ידי מאכל זה יזכה לשבת ברבנות. תוך כדי דיבור, צץ על ידיו ילד קטן. נעמד על קצות אצבעותיו, מנסה לראות אף הוא את זיו פני הרבי. תחילה, לא שת לבו לינוקא. אז מיד באה לו ההארה. הרי ממש תשובה מן השמים ענו לו זה עתה. נתן ר' משה חיים את חתיכת הקוגל לילד. אשר שמח בה בכל מאודו. ובכך נמנע מלזרוק את מאכל השבת. לימים, סיפרו נפלאות. **אותו הילד, שאכל את הקוגל בחדווה רבה, זכה לשבת על כיסא הרבנות באחת הקהילות החשובות. ואילו רבי משה חיים, על אף היותו גאון גדול. אשר זכה להסכמות נלהבות מגדולי ישראל על ספריו. לא כיהן ברבנות עד סוף ימיו.**

מסופר על אדם בשם ר' יוסף שלא זכה לפרי בטן. הלה על אף התפילות הרבות לא זכו לילדים. כיבודים של קוואטר עד אין סוף. מקפלים בתוכם שנים של בדידות ועצב. רגעים של תקווה וציפייה, מהולים בחשש. בני הזוג עשו כל סגולה מוכרת ונדירה, חקרו אחר טובי הרופאים בתחום, וממקום בו קצרה יד הרפואה מהושיע, תפסו אומנות אבותיהם בעיניהם. אולם נראה, כי כוס דמעותיהם גדולה ועמוקה היא. שעדיין לא נתמלאה הסאה. באחד הימים לאחר שכלו כל הקיצין, הגיעו למסקנה, כי עליהם להתגרש, אולי כך יזכה אחד מהם לזרע בר-קיימא. לפיכך, ביקשו להגיע לבית-הדין. מאחר שמיקום ביה"ד היה מרוחק ממקום מגוריהם, נאלצו בדרך לשבות בפונדק הממוקם בשולי העיר סיגט. ואז הופיעו עדת החסידים, אשר רקדו ושרו. לשאלתו השיבו, כי ר' מרדכי"ה מנדבורנה שבת בסיגט. ע"כ נקבצו ובאו מרחוק ומקורב להנות מזיו קדשו. אך שמע הלה, כי האדמו"ר מנדבורנה נמצא בעיר, **נפלה ההחלטה בליבו, לפנות אל אכסניית הרבי, להתברך מפיו**. ניגב ר' יוסף דמעותיו, ניער את זוגתו מיגונה, והורה לה לבוא אחריו. בטרם יפנה כל אחד מאתנו לדרוכו יתברכו מפי הרבי. אך נגע מיעדנו בשער החצר, פתח הרבי את הדלת, פנה אל ר' יוסף ואמר: **"עתה הוא הזמן הנכון, כתוב פיתקא"**.

בידיים רועדות, פנה למשב"ק, שיכתוב עבורו קוויטל. אך הגבאי התעקש, כי אין זה הזמן להגשת פתקאות. אך כאשר שמע מפיו, כי הוראה מפורשת מאת הרבי הייתה זאת, **נדם. ופנה לעשות מלאכתו נאמנה**. הדלת נפתחה. פני הרבי, כלהבת אש המתנענע מצד לצד. אך ר' יוסף לא איבד עשתונותו. ביקש רשות, שאף נווה-ביתו אשר עומדת בחוץ, יותר לה להיכנס פנימה. רבינו, הורה שיכניסנה. נטל הרבי את הקוויטל ואמר: **"אני מורה שלא להתגרש, מכיוון שעוד יהיו לך ילדים"**. הכאב, אשר אצר בלבו במשך אותם שנים. התפרץ בזרם דמעות אדיר. רבי! **אנו נשואים מעל עשר שנים, ועדיין לא נושענו. אם לא ניושע, לא אסלח לעצמי בימי זקנותי, על שלא עשיתי צעד זה**. רבינו לא נכנע: **"מבטיח אני לך, כי בעזרת ה' תיפקדו בזרע של קיימא"**. ר' יוסף, לא עיכל את גודל הבשורה. ביקש מרבנו, שיודיענו מה הסכום אותו עליו לתת כמעות פדיון. ענה לו רבנו, כי סך המעות לפדיון, הינו ק"ס פרוטות. וצריך שהפידיון יעשה בימי חול המועד סוכות. התעקש ר' יוסף להשאיר את הכסף בידי הרבי. יצא הלה מאכסניית הרבי, וחזר לביתו בלב מלא גיל. **כעבור תקופה התבשר ר' יוסף, כי הבטחת הרבי קוימה במלואה**.

דרכו של רבינו להיות ספון בביתו עד השעות הקטנות של הלילה. באחד הלילות נשמעה נקישה על דלתו. רבינו פתח את דלת הבית. במפתן נראה אורח מזדמן, אשר סיפר שהגיע בשעת לילה מאוחרת לעיר. ומאחר שראה אור דלוק בבית-הניח כי אנשי הבית ערים. ולכן הרשה לעצמו לנקוש על הדלת בשעה מאוחרת זו. הרב קיבלו במאור פנים, הזדרז ואמר: **"ברוך הבא בצל קורת"**. בשעה זו המשמשים כבר נמו את שנתם. אמר הרב: **'בטרם תניח את ראשך - אגיש דבר מה לאכול'**. האורח הנהן בראשו. באותם הימים, נהוג היה לאפות כיכר לחם גדולה, אשר הספיקה לכל בני הבית למספר ימים. **לעיתים הספיקה כיכר זו, לכלכל את כל המשפחה לשבוע שלם!**

מטבע הדברים, אף אדם המרבה באכילה עלה בידו לשבוע מפרוסה אחת מאותו לחם. רבינו, הגיש לפני האורח לחם שלם, אשר עתיד היה להשביע בני ביתו בשבוע הקרוב. אף חמאה הוסיף כדי שתערב סעודתו. אז, התיישב לפניו להנעים את זמנו. אך סיים האורח פרוסת לחמו, שאלו רבינו, האם יחפוץ בפרוסה נוספת. השיב האורח: **'הן'**. והרב מיהר להגיש לפניו פרוסה נוספת. בסיימו לאכול גם את הפרוסה השנייה. שאלו שוב, אם ירצה עוד. מעשה זה חזר מספר פעמים, **עד שאכל את רוב הלחם**.

דבר זה, היה מחוץ לדרך הטבע. אך רבינו לא שת לכל זאת, והמשיך להפציר בו, אולי ייאות לאכול פרוסה נוספת. אך האורח טען, שלא **אין יותר מקום בקרבו להכיל כמות עצומה כל כך של לחם**. פנה הרבי לאיש ואמר: **"ברצוני לשאלך, איזו עבודה היא זו, שאוכל הנך כל כך הרבה?"** - ענה האורח: **"האמת, כי אין זה מדרכי כלל. אבל משנוכחתי לראות, שמארחי זורח ורווה רוב נחת על כל טעימה, שאני טועם, גמרתי בנפשי לגרום לו הנאה. לכן אכלתי במסירות נפש ממש, לשמחו. עד שכבר ממש לא היה באפשרותי לאכול יותר..."**

הצדיק רבי קליפה אלמליח זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ו (1844) בכפר אית אנשי (מעליא). משתייך למשפחת אלמליח, מהמשפחות המיוחסות שבספרד, מתוכה קמו גדולי תורה רבים. בתחילה משפחתו התגוררה בכפר הסמוך תשמישית ומשם עברה משפחת אלמליח לאולדמנצור. בהיותו כבן ארבע עשר שנים נסע ללמוד תורה וחכמה מחכמי מרכאש. על רבינו עברו תקופות קשות, ביניהם ימי רעב נוראים, **ומספרים, שהרעב היה קשה כל כך, עד שנשרו שערתיו מראשו**. רבינו התעלה בכל מכמני התורה. מסיבה זו לא פלא שבשעה שסיים ללמוד את מקצועות הקודש, המליצו עליו לבוא ולכהן כרב באחד מהכפרים החשובים – אולדמנצור הנמצא בשיפולי הרי האטלס (הממוקם כמאתיים קילומטר דרומית למרכאש).

בגיל מאה שנים נפל רבינו מהגג מגובה של שתי קומות ובמשך שש שנים לאחר הנפילה התגורר בבית חותנו - משפחת דהן, ולאחר מכן בארבע השנים האחרונות שהה בבית בנו מסעוד בקזבלנקה, שביקש לקיים מצוות כיבוד הורים, בני המשפחה טיפלו בו במסירות עד פטירתו. לאורך שמונים ושלוש שנות כהונתו כרב הכפר אולדמנצור, שימש כשוחט של כל בני הכפר, וביתר תפקידי הרב-שליח ציבור, סופר סת"ם, כתיבת קמעות על קלף או בתוך צלחת, שהועילו לחולים, הרבצת תורה, קידושין, וגירושין. העידה בתו, כי נדיר שיהיה גט בכפר, מאחר שהרב עשה הכול כדי להשכין שלום. הרב העמיד מאות תלמידים מבני הכפר לגאון ולתפארת. **מלומד בניסים**.

בתו עישה העידה, כי רבינו לא היה יוצא מן הסוכה כל שבעת ימי החג, למעט בזמן התפילה בבית הכנסת. נפטר ב-ג' סוכות, ט"ז תשרי ה'תשי"ה (1954). ציונו בבית העלמין קזבלנקה. מכל ערי המחוז קזבלנקה ומרקש הגיעו לבכות את פטירתו של רבינו ובשעת הלוויה תקעו בשופרות ועשו הקפות, כפי שנהגו בלוויותיהם של צדיקים. חי כ-110 שנים.

אביו: ר' מסעוד (אשר סירב לעשות תורתו אומנתו והתפרנס מעבודת כפיים). **אמו:** מרת רחל (התפרסמה במעשי החסד הרבים ובצדקתה). **מרבותיו:** ר' דוד שלוש.
ילדיו: ר' מסעוד, מרת עישה, מרת זוהרה דהן.

לילה אחד התארח רבינו אצל ביתו זוהרה דהן, מחמת החום הכבד ששרר עלה רבינו לגג הבית, שהיה בגובה שתי קומות, יחד עימו ישן הנכד ניסים דהן, באמצע הלילה קם רבינו לעסוק בתורה ולומר תיקון חצות בבכי ובתמרורים. לפתע, מסיבה שאינה ידועה מעד רבינו ונפל לחצר. באותו זמן הצדיק היה בגיל מאה שנים ובגין נפילה זו שכב גוסס במשך מספר ימים, עד שכבר החשיבוהו למת.

בני הכפר והמשפחה הרבו בתפילות למענו, ו'קרעו' את השמים בתחנונים לבריאות הצדיק. ביום השלישי לגסיסתו כשבאו אנשי החברא קדישא לומר עימו וידוי וקריאת שמע כיוון שהגיעו למסקנה, כי לא נותר לו זמן רב לחיות, נדהמו לראות את רבינו פותח את עיניו ומספר להם את השתלשלות המאורעות מאז נפילתו מגג ביתו. "בשעה שנפלת, סיפר רבינו, הגיע אליהו הנביא, זכור לטוב, לתמוך בי שלא אגזק. והנה בחלומי רואה אני תשעה מלאכים, שבאו לבשרני כי אמשיך לחיות, וכל אחד מבטיחני שנה נוספת לחיי, ואני מצטרף עימהם לברכה לשנה עשירית, וכך הבטיחו לי עוד עשר שנות חיים!". הסובבים את מיטתו חשבוהו להזזה, הרי גוסס הוא ונוטה למות.

במקום נכח גם ר' דוד סויסה, שהיסה את כולם ואמר - 'זקני תלמידי חכמים ככל שמזקינים דעתם מתיישבת עליהם', חלילה לנו לזלזל בדברי רבינו למרות גילו המופלג ומצב בריאותו הרופף. מיד הוציא רבינו פתק מכיסו ורשם עליו את התאריך המדויק, שבו אירע המעשה - יום רביעי של חול המועד סוכות, ואכן כפי שהרב אמר כך היה, חזר הוא לאיתנו הראשון, ולאחר עשור שנים בדיוק! נפטר רבינו.

בנו ר' מסעוד, מספר, שבאחד ממסעותיו עם המשאית שברשותו שבה העביר צמר ממקום למקום, נתקע עמה במדבר בדרך מקזבלנקה למרכאש כשהמים ברשותו נגמרו, מיד יצא מן הרכב והרים את ידו לשמים בתפילה למצוא מקור מים וביקש שהקב"ה יושיע אותו בזכות אביו הקדוש. עודו מתפלל צדה עינו מעין מים נובע ליד רגלו, הלה השתומם מאד, הרי שנים שהוא נוסע במקום ומעולם לא ראה מעין מים במקום. כשגמר למלאות את המים במשאית סימן את המקום למען יוכל לשתות לצמא בעתיד, אך בפעם הבאה שעבר שם לא ראה את אותו מעין. אין זה אלא שזכותו של רבינו, היא שעמדה לו כזכות אבות להצילו עם מעיני המים.

לא הייתה זו הפעם היחידה, שבה הועילה זכותו של רבינו. באחד הימים חלתה כלתו ונפלה למשכב עם חום גבוה, ובמשך שלושה חודשים ל"ע הייתה מחוסרת הכרה. כשהתעוררה, סיפרה, כי בחלומה ראתה את רבינו מצווה עליה לקום ממיטתה, וכך התעוררה.

בשנת ה'תש"א (1941) הגיעו חיילי גרמניה הנאצית בשערי מרוקו, אז החלו ימים ארוכים ונוראים ליהודי הארץ. מיד בכניסתם של הנאצים למרוקו השביתו את כל המדינה, הבנקים ומשרדי הממשלה הפסיקו את פעולתם. אימה וחשיכה נפלה על הארץ. השלטון הצרפתי החל מיד ברישום כל המשפחות היהודיות במרוקו, שליחים מטעם השלטון הגיעו לכל עיר וכפר והחלו במשימה. גם לאולדמנצור הגיעו השליחים. באותם ימים שרר מתח רב בכפר, ורבינו נשאל אודות השמועה על בוא הנאצים, אמר להם רבינו: 'אכן יבואו לכאן הנאצים אך לא יצליחו לבצע את זממם, זאת בזכות שמרנו על כבוד בית הכנסת ולא דיברנו דברים בטלים בתוכו'. ואכן כך היה כפי שחזה. רבות רבינו עורר על קדושת בית הכנסת, והיה שגור בפיו דברי הזוהר פרשת תרומה (עמוד קלא): מי שמדבר בביה"כ ומשוחח בדיבורי חול, אוי לו, שמראה פרוד, אוי לו שגורע האמונה, אוי לו, שאין לו חלק באלקי ישראל ל"ע, שמראה שאינו מפחד ממנו, ונוהג בבזיון בתיקון העליון שלמעלה. התמונות והמידע באדיבות אור חדש - האתר של יהדות מרוקו וצפון אפריקה הלכות ומנהגים

התנא רבי אלעזר בן התנא האלוקי רבי שמעון זצ"ל: תנא בדור החמישי. חי בסוף תקופת התנאים בשנת תת"ק לערך בעיירה גוש חלב. היה בעל כוח רב. כשהיה ילד הרבה באכילה. בצעירותו נחשב לת"ח גדול ולמד יחד עם רבי יהודה הנשיא. לאחר שהשלטון רדף אחר אביו, ברח עם אביו גם הוא למערה והיה איתו במשך 13 שנים. בשלב מסוים פעל מטעמו של השלטון כממונה על הסדר והביטחון. בערוב ימיו התייטר ביסורים קשים על פי בקשתו. דבריו מופיעים בספר הזוהר פעמים רבות. חשש בשל מעשיו שמה עשה שלא כשורה ולכן עשה ניסוי והוציא דליו שומן מגופו כדי לבדוק האם יסריחו ולמרות שהיה חודש תמוז, השומן לא הסריח ועל זה אמר: "אָף בְּשָׂרִי יִשְׁכַּן לְבָטָח". בעת פטירתו חשש פן לא יטפלו בקבורתו כראוי ולכן ביקש להטמין את גופו בעליית הגג במשך שנים רבות (בין 18 ל-22 שנים). וכל אותם שנים, לא הזיקה חיה רעה. הגיע אביו בחלום לחכמים ואמר להם: "פרדה יש לי ביניכם, ואי אתם רוצים להביאו אצלי?". נפטר ב-ט"ז תשרי, קבור במירון ליד אביו.

אביו: התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי. **אשתו:** בתו של התנאי ר' שמעון בן יוסי. **בנו:** ר' יוסי. **חותנו:** ר' יוסי בן לקוניא. **מרביתיו:** התנאים הקדושים, אביו, ר' שמעון בר יוחאי, ר' יהושע בן קרחה, ר' שמעון בן גמליאל.

פ עם אחת התארחו בבית אביו. ובתחילה היה אכלן גדול, אימו היתה מוציאה מהתנור פיתות ולר' אלעזר מיד היה אוכל הכל. ראו זאת האורחים ואמרו: "אין זה כי ילד כזה יכול להביא לרעבון לעולם ונחש רע שוכן בקרבו". שמע זאת ר' אלעזר. מה עשה? לקח את חמורם והעלה אותם לגג. כשחיפשו ומצאו את החמורים על הגג, הבינו כי ידו במעל. ניגשו לאביו וביקשו להחזיר את החמורים. שאל אותם: "שמא דיברתם עליו?" ספרו לו. ענה להם: "וכי משלכם הוא לוקח? בכל זאת תגידו לו בשמי שיוריד לכם את החמורים". וכשהוריד את החמורים, הורידם שניים שניים. אולם כשהעלה את החמורים העלה אחד אחד. עד כדי כך היה כוחו גדול. אולם, לאחר שהתמסר לתורה, אף ציצית ביום חם היה קשה לו.

לעת זקנתו כמה מחכמי דורו פרשו ממנו כיוון שמונה ע"י השלטון הרומי לתפוס גנבים מבני ישראל ולמסרם למלכות בשל מעשה שהיה: רבינו מצא את אותו שוטר שתופס גנבים. שאל אותו: "אולי אתה תופס צדיקים ועוזב את הרשעים?". אמר לו: "ומה אעשה? צו המלך הוא". אמר לו: "בוא אלמדך איך תעשה: כנס בארבע (שעות) לחנות וכשתראה אדם שותה יין ומחזיק כוסו בידו ומנמנם שאל עליו. אם מחבורת ת"ח הוא וישן, סימן שהקדים לקראת לימודו. אם פועל הוא, הקדים לעבודתו, ואם עבודתו בלילה, בוודאי עוסק הוא בריקוע פחים שעבודתם בלילה, וסיים משמרתו. ואם לא-גנב הוא ותפוס אותו". נשמע הדבר בבית המלך ואמרו: "היות ומדובר בעצה טובה, מי שהציע אותה יתמנה להיות שוטר". הביאוהו לרבי אלעזר בן רבי שמעון והיה תופס גנבים והולך. שלח לו ר' יהושע בן קרחה: "חומץ בן יין. עד מתי אתה מוסר עמו של ה' להריגה!?" ענה לו: "קוצים אני מכלה מן הכרם". החזיר לו: "יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו".

יום אחד פגש בו אותו כובס וקראו: "חומץ בן יין!" אמר: "מזה שהוא חצוף כל כך אני למד שרשע הוא", אמר להם: "תפסוהו", ותפסו אותו. לאחר שנחה דעתו הלך בלילה כדי לשחררו או לפדותו. אולם כבר אחר את המועד ותלו אותו. עמד תחת העץ ובכה. ניגשו אליו אנשים ואמרו לו: "רבי אל ירע בעיניך שמגיע לו תליה, שהוא ובנו עשו מעשה חמור ביותר ביום הכיפורים שחל להיות בשבת" הניח ידו על בני מעיו. אמר: "שישו בני מעי. מובטח אני בכם שאין רימה ותולעה שולטת בכם". ואפילו כך לא נחה דעתו. השקוהו סם שינה והכניסו אותו לבית של שיש ופתחו את כרסו, והוציאו ממנה סלים שומן ושמים בשמש בחודשי תמוז ואב, ולא הסריח. (ומקשים- הרי שום חלב אינו מסריח אלא חלב אינו מסריח אבל גידים אדומים של דם כן מסריחים. וכאן אף על פי שהיו גידים אדומים, לא הסריח). קרא על עצמו: "אף בשרי ישכון לבטח" (תהילים טז)

ואף על פי כן עדיין לא סמך על דעתו, וקיבל על עצמו ייסורים. בערב היו מציעים תחתיו שישים מצעות ובבוקר מושכים מתחתיו שישים ספלי דם ומוגלה. למחר עשתה לו אשתו שישים מיני לפד ואכלם. בערב אמר לייסוריו: "בואו אחי, בואו רעי!". בבוקר אמר להם: "לכו, מפני ביטול תורה". פעם אחת שמעה אשתו ואמרה לו: "אתה מביא את הייסורין עליך, כילית ממון של בית אבא". כעסה והלכה לבית אביה. אולם הקב"ה שלח לו את הישועה ממקום אחר. היתה אוניה בים בה שישים ספנים. עמד עליהם נחשול לטבעם. עמדו בתפילה ואמרו: "אלוהי אלעזר, עננו!" נח הים מזעפו. כשעלו ליבשה, ניגשו לרבינו, וכשראו את מצבו, החליטו שהם יטפלו בו עד שיפליגו. הכניסו לו דורון שישים עבדים ושישים ארנקאות בידיהם. עשו לו שישים מיני לפד ואכלם. פעם אחת אמרה אשתו לבתה: "לכי וראי בשלום אביך" באה אצלו ואמר לה: "לכי תגידי לאימך, שה' שלח לי את הישועה ממקום אחר". כשביתה חזרה וסיפרה לאימה, חזרה האם לביתה.

פעם אחת ניגשו אליו שישים מיני דם וטיהר את כל הנשים לבעליהם. היו החכמים מרננים ואמרו: "אפשר אין בהם ספק אחד?" אמר להם ר' אלעזר: "אם כמותי הוא, כל השישים נשים ילדו לשנה הבאה וכולם זכרים, ואם אחת מהן תלד נקבה- אות היא כי טעית". לאחר שנה כל הנשים ילדו כולם בנים זכרים וקראו הם 'אלעזר' על שמו.

כאשר נחה נפשו, אמר לאשתו: יודע אני בחכמים שהם כועסים עלי ולא יטפלו בי יפה. השכיבי אותי בעליית הגג ואל תפחדי. אמר ר' שמואל בר נחמני: סיפרה לי אמו של ר' יונתן שסיפרה לה אשתו של רבי אלעזר: לא פחות מ-18 ולא יותר מ-22 שנה הניחה אותו בעלייה. כאשר היתה עולה לבדוק בשערותיו כאשר היתה נתלשת שיערה היה יוצא דם. יום אחד ראתה תולעת יוצאת מאוזנו. נראה לה בחלום ואמר: "יום אחד שמעתי שמזלזלים בת"ח ולא מחיתי כראוי". כאשר היו באים שניים לדון היו עומדים בפתח. היה יוצא קול מהעלייה: איש פלוני חייב, איש אלומי זכאי. יום אחד התקוטטה אשתו עם שכנתה. אמרה לה: "תהא כבעלה שלא ניתן לקבורה!". אמרו חכמים: "אין זו דרך ארץ!" ויש אומרים: "רבי שמעון בן יוחאי נגלה להם בחלומם. אמר להם: 'פרידה אחת יש לי ביניכם ואין אתם רוצים להביאה אצלי?'. הלכו חכמים לעסוק בו ולא הניחו להם בני עכבריא, שכל השנים שהיה ישן רבי אלעזר בעלייתו לא באה חיה רעה למקומם. יום אחד ערב יום הכיפורים היה, היו טרודים. שלחו חכמים לבני בירי והוציאו מיטתו והביאו למערה של אביו. מצאו נחש עכן המקיף את פי המערה. אמרו לו: נחש, נחש! פתחי פיך ויכנס בן אצל אביו. פתח להם וקברוהו. (בבלי, בבא מציעא פד ע"ב)

רבי משולם משה איגרא מטיסמניץ זצ"ל: רב, פוסק, ומגאון דורו בגליציה. נולד בוטשאטש (אוקראינה) בשנת תקי"ב (1752). התייתם בגיל צעיר וגדל אצל סבו בקולומי. **מילדות ניכר בגאונותו**, בגיל 8 התפרסם כעליו והחל לכתוב חידושי-תורתו בספר. בן 9 היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם מפרשי הראשונים והאחרונים וכבר דרש בבית הכנסת בעיר ברודי לפני גדולי חכמי הקלויז. **ר' יצחק הלוי איש הורביץ התווכח עמו בעת הדרשה ולא יכל לו**, וכאשר שב לביתו הניח את ידו על ראש בתו ובירך אותה: "יהי רצון שתזכי להינשא לגברא-רבא כמו ילד-שעשועים זה שניצחני עכשיו בהלכה". ובאמת בזיווג שני זכתה בתו להינשא עם ר' משולם.

פרוש מכל ענייני עולם הזה ומיום עומדו על דעתו- לא הלך ד' אמות בלא תורה, לא שח שיחה בטלה, ישן במיטה רק בליל שבת, כל יום טבל במקווה, התפלל בהתלהבות רבה, אכל פעם אחת במשך היום בכדי להחיות את נפשו ובשר ודגים אכל רק ביום שבת. בגיל 17 מונה לרב העיר טיסמניץ (אוקראינה), התנגד לחסידות, פרסם מכתב חריף בגנותה וחתם על חרם נגד החסידים. עקב מחלוקת עם פרנסי העיר בגלל סוגיית הגיוס לצבא (הקהילה חויבה למסור בכל שנה מספר מסויים של אנשים לשירות הצבא, הפרנסים פטרו מגיוס בני-תורה ות"ח ומסרו במקומם לצבא את עמי הארץ. הרב טען שיש לערוך הגרלה, ואף אם בנו יצא- ישלח אותו לצבא), עבר לכהן בשנת תקנ"ד (1794) כראב"ד וראש ישיבה כשמונה שנים בפרשבורג (סלובקיה). נפטר ב-י"ז תשרי תקס"א (1801). חי כ-49 שנים. ציונו בסלובקיה.

אביו: ר' שמשון. **אמו:** מרת רייזל (בת ר' אפרים פישל אבדק"ק קולומי). **נשותיו:** בתו של הגביר ר' שמואל ביק (זיווג ראשון כשהיה בן 13). מרת רבקה אסתר (בת ר' יצחק הלוי איש הורביץ - זיווג שני כשהיה בן 16). **בנו:** יצחק אליהו (אביו העיד עליו שבחריפות מוחו, יפה כוח הבן מכוח האב, אבל הוא נפטר בימי עלומיו). **מתלמידיו:** ר' אריה לייב הכהן הלר (בעל 'קצות החושן'), ר' יעקב לוברבוים מליסא (בעל 'נתיבות המשפט'), ר' מרדכי בנט מניקלשבורג. רבי נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ. **מספריו:** **איגרא רמה- שו"ת יהלכות קביעות במכירת חמץ** (חידושי ידועים בעמקנותם ובקושי הרב בהבנתם).

על קורות שידוכו של ר' משולם איגרא, סיפר הגה"צ אהרון קוטלר זצ"ל: במקום ההוא היה מנהג להזמין את החתן לסעודה בבית-הכלה, וכך עשה גם אבי הכלה הגביר ר' שמואל ביק שהיה פרנס העיר. באותה תקופה התחילו להשתמש בקפה, אבל מכיוון שהיה זה מוצר חדש, מטבע הדברים מחירו היה יקר, ולכן רק אנשים אמידים יכלו להרשות לעצמם להשתמש בו, ואילו עניים כלל לא ידעו עליו. והנה, מגיע ר' משולם לבית-הכלה וכיבדו אותו בקפה. הביאו לשולחן כוס עם קפה שחור, ולדי קנקן חלב וצלחת סוכר כדי שיוכל ליטול כמה שיחפוץ וימהול בהם את הקפה. אבל בהיותו ילד עני שלא ראה קפה מימיו, לא ידע כיצד נוהגים במה שהוגש.

חך הנער בדעתו למספר רגעים והחליט: הלא בגמרא כתוב **שאכילה קודמת לשתיה. ולכן לקח את הסוכר ואכלו כמות שהוא.** עתה צריך היה להחליט מה לשתות קודם את החלב או את הקפה. והפעם הוא עושה שימוש בתורה הקדושה, הלא בבראשית כתוב "ויהי ערב ויהי בוקר", מכאן הלילה קודם ליום, מכאן אפוא, שצריך להקדים את השחור ללבן. **הלך ושתה את הקפה השחור ולאחר מכן שתה את החלב.** כשסיים לשתות את הקפה, ראה כי נותר בכוס המשקע של הקפה. מה עושים בו? ומיד מצא את התשובה לכך, הרי נתנו לו נפית, אם כן העלה בכפית את משקע הקפה מן הכוס ואכל אותו.

כל אותו זמן התבוננה הכלה במעשיו התמוהים של ר' משולם, ולאחר שראתה כיצד הרב אוכל את משקע הקפה, קמה ממקומה ונמלטה היישר אל המטבח ודמעות זולגות ללא הרף מעיניה, כשהיא מגוללת לאמה את שהתרחש. לבכי הבת הצטרפה גם האם. לשמע הבכי הנשמע מן המטבח הגיח האב במרוצה ושאל לסיבת בכייתם. בסיכומו של עניין, ראה האב כי הזיווג אינו עולה יפה (היות והיה פרוש מכל ענייני העולם הזה) והתחיל גם הוא לדבר על ליבו לגרש את אשתו. **בבד"צ השתוממו ואמרו: "הלא הוא ספר תורה ממש?"**, והכלה השיבה לעומתם: **"ספר תורה, מקומו בארון הקודש"**. לאחר זמן קצר נשא לו לאישה את בתו של רבי יצחק הורביץ, רבה של ברודי. ונתקיימה ברכתו של אותו גאון וצדיק.

בימים ההם פרצה מחלוקת בין גדולי ברודי וחכמיה בדבר גט, הללו פסלוהו, הללו הכשירוהו, ובמלחמת-הלכה זו השתתף גם ר' משולם שהיה אז כבן חמש-עשרה שנה. חכמי ברודי שהיו אז מפורסמים בגדולת-תורתם החליטו לשאול את חוות-דעתו של ר' ישעיה ברלין רבה של ברסלוי, שבקיאותו בכל חדרי-תורה הרעישה את כל גדולי דורו. כל אחד מחכמי ברודי כתב את תשובתו, וכל התשובות ככתבן וכלשונן נשלחו לר' ישעיה ברלין. ובתוכן גם תשובתו של הגאון-הצעיר ר' משולם.

קרא רבי ישעיה את התשובות זו אחר זו וכשגמר לקרוא את תשובתו של רבי משולם, קרא מתוך השתוממות והתפעלות: "זהו זקן שקנה חכמה! בחריפותו ובקיאותו יכול הוא להתחרות עם רבים מגדולי הדורות שקדמונו". נכספה גם כלתה נפשו של ר' ישעיה לדעת מי הוא בעל התשובה הזאת אשר עד עכשיו לא ידע את שמו ולא שמע על אודותיו. באותו פרק נזדמן ר' שמואל ביק, הקצין מברודי, לעיר ברסלוי. שבא לרגל מסחרו, ובבואו, מצא לעצמו לחובה לבקר את בית הרב. ר' ישעיה קיבל את פניו ברצון ותוך כדי שיחה, שאל אותו אם הוא מכיר בעירו תלמיד-חכם אחד בשם רבי משולם איגרא.

"כן", השיב ר' שמואל, "הוא עדיין צעיר-לימים, כבן חמש-עשרה שנה". "כל-כך צעיר?", קרא הרב בהשתוממות, "ואנוכי לא ידעתי ולא שמעתי על-אודותיו כלום?" - "ולמה משתומם הרב על זה?", שאל ר' שמואל, "ר' משולם זה הוא גאון אדיר, מיחידי-הסגולה שבגדולי הדור" ענה הרב. שמע ר' שמואל ביק את הדברים האלה, נתכווץ ליבו בקרבו והתעלף. לאחר שהשיבו את רוחו, שאלהו ר' ישעיה: "מה לך כי התעלפת?" - "גאון-צעיר זה חתני היה ואני השפעתני עליו שיגרש את אשתו, זו בתי" - החזיר ר' שמואל מתוך אנחה צורבת. "אם כלי מחזיק ברכה זה היה בביתך ואתה בעצמך בערת הקודש מן הבית", אמר לו רבי ישעיה, "צריך אתה להתעלף פעם שנייה!".

האדמו"ר רבי נחמן מברסלב הידוע כנחמן מאומן זצ"ל: נולד ב-א' ניסן ה'תקל"ב (1772) במז'בוז' שבאוקראינה. מנעוריו התבלט בכישרונותיו המיוחדים. הרבה להתבודד, להתענות ולהתפלל שעות רבות. בטרם היה בן 20 נעשה אדמו"ר. בערב ר"ה ה'תקנ"ט (1799) נכנס לארץ דרך נמל חיפה (לאחר שהגיע לנמל יפו ולא קיבל רישיון כניסה לארץ מהממשל הטורקי). בדרכו חזרה מארץ ישראל חזר באוניות קרב טורקית. נשבה ונפדה ע"י הקהילה היהודית ברודוס. עם חזרתו לביתו עבר להתגורר בעיר זלטופול ומשם לברסלב.

מייסד חסידות ברסלב. לדבריו עיקר ההתחברות והדבקות להשי"ת הינה בזכות התפילה, ניתן ללמוד מתינוק להתפלל בפשטות ובתמימות. התפילה מתוך התבודדות היא דרך חדשה אותה לא מכירים ועולה ללא מפריעים, אך התפילה הקבועה היא דרך הידועה לכל ולכן אורבים שם גזלנים ומפריעים אותה. גילה עשרה פרקי תהילים ואמר כי לא נודע זאת מיום בריאת העולם, כי הוא תיקון גדול ונורא מאוד. ואמר: "אני חזק בכל הדברים שלי, אך בזה אני חזק ביותר שעשרה פרקי תהילים אלו מועילים מאוד מאוד".

בשנת ה'תקס"ו (1806) חלה בשחפת. לאחר דליקה שפרצה עבר לאומן ושם נפטר בחו"ה סוכות. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תקע"א (1810). ציונו באומן. חי כ-38 שנים. הבטיח להמליץ טוב על אלו שיבואו על ציונו בראש השנה. אמר כי מי שזוכה להיות על ציונו בר"ה ראוי לו לשמוח מאוד מאוד והוסיף כי "כל העולם כולו תלוי בראש השנה שלי". ביקש להיקבר באומן בשל העובדה כי שם נערך טבח כ-30 שנה לפני הגיעו למקום שבו נהרגו כ-30,000 יהודים הי"ד ע"י היידמקים.

סבא: הגאון ר' נחמן מהורדנקה (תלמיד הבעש"ט - מצד אביו) והרה"ג ר' יחיאל אשכנזי (מצד אמו). **אביו:** הגאון ר' שמחה. **אמו:** מרת פיגה (נכדת הבעש"ט מבתו אדל). **נשותיו:** מרת ססיה (בגיל 13 נשא את בתו של ר' אפרים מהוסיאטין - בזיווג ראשון). בתו של ר' יחזקאל טרכטנברג מברודי (זיווג שני). **בנו:** שלמה אפרים (נפטר בהיותו בן שנה). **בנותיו:** מרת אדיל, מרת חיה, מרת מרים ומרת שרה. **מתלמידיו:** הגאון ר' נתן שטרנהרץ. **מספריו:** (חלקם נכתבו ע"י תלמידו ר' נתן) ילקוטי מוהר"ן יספר המידות יליקוטי עצות יליקוטי תפילות יסיפורי מעשיות ישיחות הר"ן יקונטרסים.

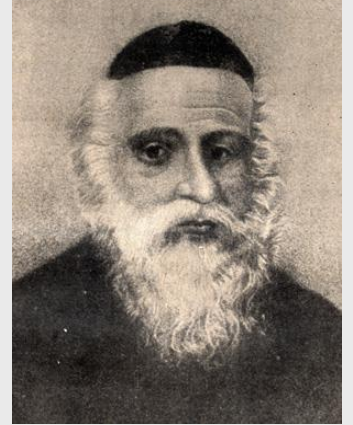
להלן סיפור מופלא עד מאוד שהובא ע"י אחד מחסידי ברסלב: העיר אומן, ליל ר"ה, תפילת ערבית החגיגית זה עתה הסתיימה, הציבור נוהר אל עבר חדר האוכל, כל אחד תופס את מקומו, המקום בו יסעד את כל סעודות החג. גם אני התיישבתי במקום פנוי כלשהו. ליד, ישב יהודי לא מוכר מבני עדות המזרח, ארשת פניו ענתה בו, כי הוא מבני עליה, אברך בן תורה, מאלה שמעדיפים לשבת בישיבה ולא לבלות את זמנם בנסיעות, אפילו לא לקברי צדיקים. למחרת בסעודת הבוקר כבר לא יכולתי להתאפק ושאלתי בנימוס: "מה עושה כבודו באומן?" - והוא עונה: "באתי לרופא שלי". "מה הכוונה?" פתחתי זוג עיניים והוא סיפר: "שמי יואב. הכול החל כאשר תקופה ארוכה חשתי ברע. לאחר בדיקות נשלחתי לפרופ' סלמון. חששתי מאד, ממה שאני עלול לשמוע מפי הרופא. והנה נקראתי בשמי נכנסתי בחששות מרובות, הרופא בדק את תיקי, שאל מספר שאלות ולאחר דקות ארוכות פנה אליי ואמר: 'בעייתך היא חשוכת מרפא, ואין סיכוי להחלים ממנה, אך אם תקפיד ליטול בכל יום את התרופות, שארשום לך - ישנו סיכוי, כי תוכל להאריך ימים גם כן'."

"אי אפשר לתאר ולשער את הרגשתי. עולמי חרב עלי בשומעי בשורות אלו. מעתה אני אדם חולה שחיי תלויים מנגד אם אשכח לבלוע תרופות ואפילו למשך יום אחד בלבד. אט-אט אני מתאושש, משתדל למלא את חיי בתוכן, פיציתי את עצמי בבילויים. הפכתי לבליון והחלתי לטייל סביב העולם. באחד מטיולי הגעתי לאפריקה וביליתי שם תקופה ארוכה, שם פגשתי את אשתי, ל"ע נוכריה. באותה תקופה הדבר לא הפריע לי כלל, החלטנו, כי איש באמונתו יחיה ולא נתערב זה לזה בעניינים של אמונה ודת."

"שנים חולפות, נולדה לנו בת שאומנם מקשה על הטיולים אך בכל זאת שיגרת החיים ממשכה. טיולים ובילויים. באחת ממסעותי פגשתי קבוצה שסחבה אותו לאומן, אומנם השם 'אומן' לא אמר לי כלום, אך מה אכפת לי, העיקר להיות בעוד מקום בעולם. לאומן הגעתי בערב ר"ה, נכנסתי לציון הקדוש. הייתי בהלם למראה עיניי, אנשים רבים בוכים, צועקים, מתנענעים פורשים ידיהם למעלה, מעולם לא ראיתי דבר כזה. שאלתי את אחד האנשים לפרש המחזה והלה הסביר לי על רבי נחמן מברסלב, על הבטחתו לאלו שיבואו להתפלל על ציונו. נסחפתי, נשמתי מתעוררת, משתוקקת, מבקשת ומחפשת. הרגשתי כי יש כאן איזושהי אמת. לא הייתי מסוגל להתאפק, והשתטחתי על הציון ובכיתי כפי שלא בכיתי מעולם. לפתע קמתי וזעקתי: 'רבי נחמן, אני מבטיח, שאם אתרפא ממחלתי ולא אצטרך לקחת תרופות יותר, אני אשמור שבת'. חזרתי הביתה ולא סיפרתי לאיש דבר, קיבלתי החלטה אמיצה על דעת עצמי, להפסיק לקחת את התרופות'."

"לאחר שבוע ללא תרופות, ביצעתי בדיקות, ובלב מלא חששות אני מקבל את התוצאות, "הכל תקין", ענה הרופא בקופ"ח. "אין לך שום מחלה". קיימתי את הבטחתי והתחלתי לשמור שבת. אולם כאשר הניצוץ מתעורר - לא הסתפקתי בכך. כאשר אשתי הבחינה בשינוי, עדכנתי אותה במה שקורה וניסיתי להשפיע עליה ללכת בעקבותי, אך היא הזכירה לי את ההסכם בינינו: "איני מתערבת לך בענייניך ואתה אל תתערב בענייני". אינני יודע כיצד להתנהג, האם להתגרש או לא? ומה בקשר לבתי? בצר לי פניתי למספר רבנים ושטחתי בפניהם את מצוקתי, אך פיתרון לא קיבלתי. לפתע צץ בראשי רעיון: 'אם באומן נושעתי בפעם הראשונה, אסע לשם לבקש ישועה נוספת'. קמתי ונסעתי לאומן, הגעתי לציון והשתטחתי על הציון. הודיתי לרבי על שהחלים אותי ממחלתי ובקשתי את עזרתו בעניין אשתי ובתי'."

'באחד הבקרים לאחר ששבת, שמתי לב, כי אשתי נוטלת את ידיה של בתו בת השש. 'מדוע את עושה זאת?' שאלתי, והיא הסבירה, כי במשך התקופה האחרונה היא עוקבת אחריי וכאשר ראתה את נועם דרכי, החליטה ללמוד יהדות והיא הצטרפה לסמינר - וזהו אחד הדברים, שהיא למדה שם, כעת היא שוקלת ברצינות את עניין הגיור. כיום, אני חי ב"ה עם אשתי, שהתגיירה ולומד באחת הישיבות הקדושות במרכז הארץ. כעת אתה מבין, מה אני עושה כאן?', שואל-קובע האברך שלצידי'."

הגאון הרב אליהו קרמר זצ"ל הידוע בכינויו **הגאון מוילנה**: מגדולי חכמי התורה. נולד ב-ט"ו ניסן ה'ת"פ (1720) בעיר סלץ (הסמוכה לברייסק שבליטא). **בהיותו כבן שבע דרש בביה"כ הגדול דרוש ופלפול עמוק אשר לימדו אביו ובהמשך לבקשת ר' העשיל אב"ד וילנה גם פלפול שהכין בעצמו**. בהיותו כבן תשע החל ללמוד בספרי רבינו האריז"ל. מגיל עשר לא למד אצל רב ולא למד בישיבה. בהיותו בן שתיים-עשרה כדברי מח"ס 'עלויות אליהו': "כבר באו בקרבנו" כל שבע החכמות בתכלית הדקות והאמת, "וכל רז לא אניס ליה". כתב פירושים לזוהר תיקונים לספר יצירה ולספרא דצניעותא. אמרו עליו כי כיוון לדברי האר"י יותר מתלמידו הרב חיים ויטאל זצ"ל. התנגד לתנועת החסידות בעיקר כנגד הבעש"ט.

שלט בכל ספרות התורה. הצטיין במידותיו והסתפק במועט. פרוש מענייני העולם. מעוטף בטלית ומוכתר בתפילין כמעט כל היום. עניו מאוד ולא רצה להמנות בתור מנהיג, רב או דיין. מאנשי המופת. אמרו עליו שלא הניח דבר גדול או קטן בהלכה ובקבלה, והשגתו הועילה לו לרדת לעומקם של הדברים שלמד. כל דברי התורה היו שמורים בזכרונו. **גאון בנגלה ובנסתר**. התמדה מופלאה בתורה. בעודו צעיר לימים קיבל על עצמו גלות, לנדוד מספר שנים. עבר בערים שונות בפולין ואשכנז והגיע עד ברלין. בסוף ימיו חפץ לעלות לארץ ישראל, ונסע עד העיר קניגסברג. שם שינה את דעתו וחזר לביתו, באומרו כי אין לו רשות מן השמים לעלות לארץ ישראל. נפטר בי"ט תשרי ה'תקנ"ח (1797). חי כ-77 שנים.

סבא (מצד האב): ר' יששכר בר. **אביו:** ר' אליהו זלמן. **מרבתי:** ר' משה מרגלית (מחבר פירוש 'פני משה' על הירושלמי). **חברותא:** ר' אריה לייב (אב"ד טשכנוביץ). **נשותיו:** מרת חנה (זיווג ראשון- בת ר' יהודה לייב מקייידאן), מרת גיטל (בת ר' מאיר לונץ מחלם). ילדיו (כולם מאשתו מרת חנה): בת (נפטרה בנעוריה), מרת חינה (נישאה לר' זלמן זליג חניץ מפינסק), מרת בתיה (נישאה לר' צבי הירש), בת (נישאה לר' יחזקאל הלוי), ר' שלמה זלמן וילנר, ר' יהודה לייב וילנר, ר' אברהם וילנר, מרת טאוובה (נישאה לר' שרגא פייבוש מדבורבנו). **מתלמידיו:** הגאונים האחים ר' חיים איצ'קוביץ מוולוז'ין ור' שלמה זלמן, ר' שלמה מטולוצין, ר' שלמה ממוהילוב, ר' בנימין ריבלין, ר' מנחם מנדל משקלוב ועוד רבים). **מספריו:** הרב כתב כ-56 ספרים ביניהם: **אדרת אליהו**- על התורה **יאבן שלמה**- קבלה **ירוח המושל**- ביאורי אגדות **יקול התורה**- על קבלה ועוד.

פעם אמר הגאון רבי יוסף שאול נתנזון, שהיה רבה של לבוב לתלמידיו: "האם סבורים אתם שאני מתמיד גדול בלימוד התורה? אינכם אלא טועים, ואף שאני מקפיד כל ימי לעסוק בתורה בכל רגע פנוי שלי, עודני רחוק מלהשיג את השיעור הראוי להתמדה בלימוד התורה הקדושה. הוסיף ואמר רבי יוסף שאול לתלמידיו: "בדורות האחרונים היה רק איש אחד, שהיה ראוי לתואר של "**מתמיד מושלם**" הלא הוא הגאון רבי אליהו מוילנה, שלא קם כמותו מאז ועד היום הזה. אספר לכם על כך פרט מדהים ששמעתי מזקני הדור בשנות ילדותי, וכך הם סיפרו: לגאון מוילנה היה פנקס קטן, שבו קטן, שבו היה רושם את הרגעים הספורים שבהם ביטל עצמו מלימוד התורה. ומדי שנה בשנה, בערב יום הכיפורים, היה הגאון עובר על מה שרשם בפנקסו באותה שעה, ומחשב את הזמן שביטל עצמו מן התורה במשך כל אותה השנה, **ושעה ארוכה היה בוכה ומתודה על "עוון ביטול התורה" שלו**. רבי יוסף שאול סקר במבט נוקב את תלמידיו הנדהמים, וסיים ואמר: "**לימים בדקו באותו פנקס של הגאון מוילנא ומצאו, שמעולם לא הגיעו כל אותם רגעים של ביטול תורה בשנה אחת, לזמן של שלוש שעות**".

בני הגאון סיפרו על הרגלי השינה של אביהם: קיבל על עצמו כל ימיו לא לישון יותר משתי שעות ביממה, ומימיו לא ישן יותר מחצי שעה רצופה. ובאותה החצי שעה היו שפתיו מרחשים הלכות ואגדות. ככלות החצי שעה, היה מתגבר כארי, נוטל ידיו ולומד בקול רם, ויושן שוב חצי שעה, וכך היתה שיעור שינתו שלוש מחציות השעה בלילה, ומחצית השעה ביום.

מסופר על הרב שתמיד כל חלונות הבית היו מוגפים מהסיבה הפשוטה הבאה: הרב לא רצה לדעת מתי יום ומתי לילה, ואין זה משנה את העובדה עם כעת יום או לילה, הוא חייב בעבודת ה', והוא אינו רוצה להיות מוסך מן העובדה אם כעת יום או לילה. פעם אחת הגיעה אחותו לבקרו לאחר שבמשך זמן של שנים ארוכות (כ-50 שנים) לא נפגשה עימו. לאחר שנקשה על הדלת והרב ראה אותה, הוא ניגש אליה באומרו: "**בעולם הבא שעתנו תהיה פנויה יותר. כאן צריך לנצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה ולעשיית מצוות**", ושלחה מביתו אחר כבוד.

קרן מיוחדת היתה בוילנא, מעזבונו של רבי משה קרמר, סבו של הגאון מוילנא, אשר שמה לה למטרה לתמוך בתלמידי חכמים. בין הנתמכים היה נכדו של ר' משה קרמר, הגאון מוילנה. מידי שבוע היו מעבירים באמצעות השמש סכום כסף לידי, שנועד לספק את צרכיו וצרכי בני ביתו. לימים החליט השמש לשלשל את הכסף הנועד לרב - לכיסו, ולהקל בזה על מצבו הדחוק. הוא לא נרתע מלעשות זאת בידעו כי הגאון בצדקותו לא יגער בו על כך. ובבית הרב רעבו הילדים לחם.

כאשר אשתו הרבנית היתה באה להתנות את צערה על הסבל שנגרם לילדים מתוך זה שאין לה במה להשביע את נפשם הרעבה, היה הגאון משיב לה, שתשלחם לבתי השכנים וירחמו עליהם ואכילום, ודי בזה שלא יגוועו ברעב. כך נמשך הדבר כל ימי חייו של השמש. הגאון לא ציערו על כך מעולם, אדרבה, גדולה היתה שמחתו על זה שמצליח להסתיר מפני השמש את העובדה שידוע הוא על מעשיו הנלוזים, ועומד כל העת בניסיון שלא לבייש את השמש העני בזה שיגלה את דבר הגניבה.

הגאון הרב אליהו קרמר זצ"ל הידוע בכינויו הגאון מוילנה: מגדולי חכמי התורה. נולד ב-ט"ו ניסן ה'ת"פ (1720) בעיר סלץ (הסמוכה לבריסק שבליטא). בהיותו כבן שבע דרש בביה"כ הגדול דרוש ופלפול עמוק אשר לימדו אביו ובהמשך לבקשת ר' העשיל אב"ד וילנה גם פלפול שהכין בעצמו. בהיותו כבן תשע החל ללמוד בספרי רבינו האריז"ל. מגיל עשר לא למד אצל רב ולא למד בישיבה. בהיותו בן שתיים-עשרה כדברי מח"ס 'עלויות אליהו': "כבר באו בקרבנו" כל שבע החכמות בתכלית הדקות והאמת, "וכל רז לא אניס ליה". כתב פירושים לזוהר תיקונים לספר יצירה ולספרא דצניעותא. אמרו עליו כי כיוון לדברי האר"י יותר מתלמידו הרב חיים ויטאל זצ"ל. התנגד לתנועת החסידות בעיקר כנגד הבעש"ט.

שלט בכל ספרות התורה. הצטיין במידותיו והסתפק במועט. פרוש מענייני העולם. מעוטף בטלית ומוכתר בתפילין כמעט כל היום. עניו מאוד ולא רצה להמנות בתור מנהיג, רב או דיין. מאנשי המופת. אמרו עליו שלא הניח דבר גדול או קטן בהלכה ובקבלה, והשגתו הועילה לו לרדת לעומקם של הדברים שלמד. כל דברי התורה היו שמורים בזכרונו.

גאון בנגלה ובנסתר. התמדה מופלאה בתורה. בעודו צעיר לימים קיבל על עצמו גלות, לנדוד מספר שנים. עבר בערים שונות בפולין ואשכנז והגיע עד ברלין. בסוף ימיו חפץ לעלות לארץ ישראל, ונסע עד העיר קניגסברג. שם שינה את דעתו וחזר לביתו, באומרו כי אין לו רשות מן השמים לעלות לארץ ישראל. נפטר ב-י"ט תשרי ה'תקנ"ח (1797). חי כ-77 שנים.

סבא (מצד האב): ר' יששכר בר. **אביו:** ר' אליהו זלמן. **מרבתינו:** ר' משה מרגלית (מחבר פירוש 'פני משה' על הירושלמי). **חברותא:** ר' אריה לייב (אב"ד טשכנוביץ). **נשותיו:** מרת חנה (זיווג ראשון- בת ר' יהודה לייב מקיידאן), מרת גיטל (בת ר' מאיר לונץ מחלם). ילדיו (כולם מאשתו מרת חנה): בת (נפטרה בנעוריה), מרת חינה (נישאה לר' זלמן זליג חניץ מפינסק), מרת בתיה (נישאה לר' צבי הירש), בת (נישאה לר' יחזקאל הלוי), ר' שלמה זלמן וילנר, ר' יהודה לייב וילנר, ר' אברהם וילנר, מרת טאוובה (נישאה לר' שרגא פייבוש מדוברובנו). **מתלמידינו:** הגאונים האחים ר' חיים איצ'קוביץ מוולוז'ין ור' שלמה זלמן, ר' שלמה מטולוצין, ר' שלמה ממוהילוב, ר' בנימין ריבלין, ר' מנחם מנדל משקלוב ועוד רבים). **מספרינו:** הרב כתב כ-56 ספרים ביניהם: **יאדרת אליהו- על התורה יאבן שלמה- קבלה ירוח המושל- ביאורי אגדות יקול התורה- על קבלה ועוד.**

בהקדמה לספרא דצניעותא' מספר אחד מתלמידי רבינו ששמע מפיו הקדוש: "פעם אחת ביום-טוב ראשון של פסח ישבו שניים מתלמידי של הגאון לפניו וראוהו שאין שמחתו שלימה ביום-טוב זה כבכל שנה ושנה דממש היה שש ושמח להפליא.

כששאלו את פי קדשו: "מדוע אינו שמח מר כבכל שנה?" לא רצה להשיב להם, עד שהפצירו בו מאד, ולא יכל לסרב להם וענה: "מוכרח אני לגלות לכם שבזה הלילה בא אליי אליהו הנביא, וגילה לי עניינים וחיידושים נוראים עד אין חקר על הפסוק: "עלו זה בנגב" (בפרשת שלח לך).

כשהתעוררתי בבוקר, לא יכולתי להתאפק, ומרוב שמחה, הרהרתי בחידושים אלו לפני שברכתי ברכות התורה, ומן השמיים הענישו אותי שתיכף נעלמו ממני כל החידושים ושכחתי את כולם, (וזוהו לפי שיטתו הטהורה בשולחן-ערוך אה"ח, שגם הרהור בתורה אסור לפני ברכת התורה). כששמעו זאת תלמידי עוודו וניחמו אותו שבורא עולם יחזיר לו את אבדתו. לאחר זמן שאלו את רבינו אם כבר הוחזרו לו החידושים, והשיב שב"ה נתגלו לו שנית והם אלפיים ומאתיים ושישים אופנים על הפסוק הנ"ל (2260! פירושים שונים על פסוק אחד!). והוסיף ואמר: "וכאשר ידעתי מפני מה נעלמו ממני, כן יודע אני מפני מה הוחזרו לי בשנית".

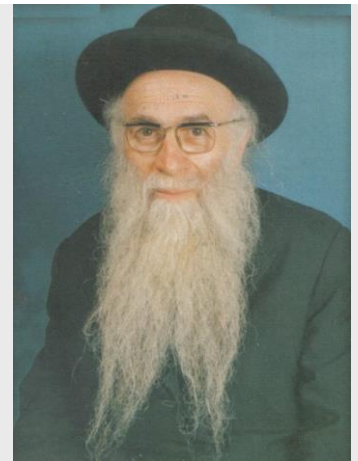
○ יפור נפלא שגור בפיהם של זקני וילנא אודות אחד מתלמידי הגאון מוילנה, שהתעורר ל"ע בימי נעוריו ובכל זאת המשיך כל הימים לשקוד על תלמודו ועלה והתעלה, עד שזכה להגיע למעלות גדולות מאוד בתורתנו הקדושה. הגאון נטל על עצמו להשיאו, ואכן נמצאה אחת שחשקה נפשה בכן תורה מוחלט והסכימה לבנות את ביתה עם הצעיר העיוור.

אביה אף הבטיח לפרנס את הזוג כל הימים ובלבד שחתנו ימשיך לעסוק בתורה. שמחתו של הגאון מוילנה ביום היכנס בני הזוג לחופה הייתה מרובה מאוד, ושמחה גדולה זו הגיעה לשיאה סמוך לחופה, כאשר השושבינין החזיקו בחתן מכאן ומכאן וליווהו לכסות את הכלה בהינומא, פנה הגאון לתלמידו חביבו ואמר לו: "חכמינו זכרונם לברכה אמרו: 'אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה', אם כן, צריך אתה לראות עכשיו בעיניך את הכלה!!!".

הדברים אך יצאו מפי הגאון מוילנא, וה' פקח את עיני החתן על מנת שיוכל לראות את הכלה בעיניו, וחזר לו מאור עיניו לשמחת כל האורחים. בתוך הסעודה כששמע הגאון מוילנה את הנוכחים מתפעלים מכוחו הגדול שהצליח לפקוח את עיני החתן שהיה עיוור שנים ארוכות, נענה ואמר בענוה:

"דעו לכם שאין זה מכוחי! הנס התרחש מכוח מסירות נפש של החתן שהמשיך לשקוד על דלתות התורה למרות עיוורונו, ובכוח מסירות נפשה של הכלה שהסכימה להינשא לחתן העיוור בכוח אהבתה לתורתו. ולכן ה' יתברך לעד ולעולמי עולמים החזיר לחתן דגן את מאור עיניו".

הרב יוסף משה עדס זצ"ל: נולד ב-כ' תשרי ה'תרפ"ד (1923). מגדולי חכמי ארם צובא בירושלים, ואחד מגדולי מרביצי התורה שבדורנו. בצעירותו למד בישיבת "פורת יוסף". לאחר פטירת אביו קרא לו רבי עזרא עטיה ואמר לו שמעתה הוא יהיה לו לאב. מסר שיעורים בישיבת "פורת יוסף". זכה להעמיד תלמידים רבים במשך ארבעים שנה. **התבלט ביחסו החם והאבהי כלפי תלמידיו.** ניחן במתק שפתים והיה משבץ את שיעוריו במשלים, מאמרי חז"ל, פסוקי תורה, ענייני דרך ארץ וחוכמת חיים. ייסד את ישיבת "יום השישי" והיה תומך בהם כלכלית.

ניצל כל רגע נתון בהרצת תורה. סדר יומו העמוס החל באשמורת הבוקר בו טבל והלך לכותל המערבי למסור שיעור בגמרא, הלכה ומוסר (זאת למעלה מעשרים ושש שנים!). לאחר מכן התפלל ותיקן עם נץ החמה. לפני הצהריים העביר שיעור בגמרא בישיבה ולאחר הצהריים מסר שיעור לאברכים בארבעת חלקי ש"ע. לאחר מכן מסר שיעור לרבים בבית"כ "שאל צדקה" בשכונת הבורכים (כך היה מנהגו במשך כ-40 שנים!). סדר לימודו הסתיים בלימוד קבלה (בישיבת המקובלים 'אמת ושלו' בבית"כ 'אוהל רחל'). הרב מסר שיעור במשניות בליל-שבת במשך שתיים! (למעלה משלושים שנים!). ולאחר תפילת שחרית של שבת מסר שיעור קבוע בהלכה בשבת (בבתי הכנסת 'סלירה' במחנה יהודה) ואחר הצהריים בבית-המדרש מטלון. הקפיד על סדר יום זה בכל עת ובכל עונה. ולמרות סדר יומו העמוס הקפיד להשלים את סדר לימוד יומו האישי (אשר כלל בין השאר ח"י פרקי משנה בכל יום, דף היומי, חוק לישראל ועוד. ביום הזיכרון להוריו ובל"ג בעומר הוסיף את לימוד האידרא רבה ואידרא זוטא וקריאת כל התהלים). שמו יוסף כיוון שנולד ביום השישי של חג הסוכות יום האושפיזין של יוסף הצדיק.

הצטיין במידת הענווה וברח מן המחלוקת. הרבה במעשה הצדקה וחסד בגופו ובממונו. הוא בעצמו אסף כספים וחלקם לעניים הגונים בני תורה שהכיר אישית. סייע בהקמת משפחות רבות, הן בשידוך והן בסיוע כלכלי. השיא עשרות בחורים יתומים. דאג לכל מחסורם ואף ליווה אותם לחופה כאב. השכין "שלום בית" בבתי רבים וגמל חסד של אמת עם נפטרים (בטהרה, הלבשת תכריכיהם וקבורתם). נפטר בערב שבת קודש, י"ט תשרי ה'תשנ"ג (1992). חי 69 שנים בדיוק! ציונו בהר המנוחות גבעת שאול שבירושלים.

אביו: ר' יעקב חי. **בניו:** ר' יעקב חי (ראש כולל 'מעלות יוסף') ור' אהרון שמעון. **מרבתינו:** ר' יהודה צדקה, ר' משה עדס (דודו) ור' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **חבריו:** ר' ציון בן אבא שאול. מרן ר' עובדיה יוסף. ר' ציון לוי. **אחיו:** ר' עזרא. ר' יצחק. ר' רפאל. ר' דוד. ר' דניאל. ר' יהודה (ראש ישיבת 'קול יעקב' בבית-אגן).

הוא ורבו חכם עזרא עטיה נקשרו בקשרי נפש מופלאים אשר חרגו ממסגרת רגילה של רב ותלמיד, עד שהיה מתבטא אליו: **"יוסף! מחמד ליבי! מאור עיניי!!!"**. וכשהיו מגישים לחכם עזרא כוס תה היה מבקש כוס נוסף ומוזג לתוכו כמחצית מכוסו ומוסרו לשליח ואומר: **"זה תיתן לחכם יוסף!"**.

מפורסם היה ב"פדיון הנפש" אשר ערך לחולים, אשר זכו ומיד לאחר הפדיון חזרו לאיתנם. באחד המקרים מסופר מעשה בילד קטן, שחלה אנושות ל"ע והגיע עד למצב של דכדוכה של נפש (שכיב מרע). אמו, שזכתה לאמונת חכמים הגיעה מיידית לבית רבנו וגוללה את מצבו של בנה, תוך כדי שהיא מבקשת שיערוך לבנה "פדיון נפש". לאחר מכן שמה פעמיה חזרה לבית החולים. הרופא קיבל את פניה בעצב ובידיעה שלצער הרב, בנה נפטר. **"לא ייתכן!!!"**, זעקה האישה, **"חכם יוסף עשה לו פדיון נפש ואף שינה את שמו לחיים!!!"**. היא לא השגיחה בדברי הרופא, ומיד נכנסה לחדר. היא התבוננה בבנה. לא חלפו דקות ארוכות ולפתע פקח את עיניו ואמר לה: **"ראיתי דקן בשמיים שאמר לי: 'עכשיו שמך חיים, תחזור למטה!'"**. הרופא, שראה את הילד החי, החל למלמל בהתפעלות: **"בעיני ראיתי אותו נפטר! אין זאת כי אם החזירו לך אותו מהשמיים!"**. לא אחת העיד עליו רבו חכם עזרא: **"הפדיון נפש שלך עושה רושם גדול בשמיים!"**.

כומי כסף גדולים מאוד היה מחלק לקראת החגים, ובסוף ימיו, כשהיה מאושפז בבית החולים והגיע בנו לבקרו, שאלו: "חילקת כבר את הקצבאות המיועדות לחג?" - "לא! לא הספקתי עדיין", ענה בנו, "אם כך, הריני אוסר עליך לשוב ולבקרני עד שתסיים את כל החלוקה!", פקד עליו.

מעולם כמעט ולא אכל מחוץ לביתו. אף הלחם נאפה בתוך הבית, ושחיטת העוף נעשתה על ידי תלמיד חכם אישי שסמך עליו. העיד על עצמו: **"מעולם לא קניתי עיתון, אפילו חרדי!!!"**. כשנשאל מדוע השיב: **"מחשש שמא ימצא בו לשון הרע ונמצאתי מסייע ידי עוברי עבירה"**. כשהגיע לבקר את אחד מתלמידיו שחלה אמר לו הלה: **"מחילה! רבנו לא היה צריך לטרוח!!!"** - **"אולי גם תאמר לי לא להניח תפילין מחמת טרחה?"**, ענה רבנו והוסיף: **"מי שציוני על זה - ציוני גם על זה!!!"**.

הרבה להשתמש בתלמידיו כדי לקושרם אליו בעבותות אהבה, בפרוס חג הסוכות היה מונע מבניו לבנות את הסוכה באומרו: "עדיף לי שתלמידי יבנוה, כיוון שבכך ירגישו שייכות לרבם ויהיו מקושרים אליי ביותר!!!".

בהושענא רבא שנת ה'תשנ"ב, כשסיים את לימוד האדרא זוטא בתוך סוכתו, אמר לתלמידיו: **"מי שמבין את הכתוב באדרא, יודע כמה תענוג לעבור בלילה שכזה לעולם האמת"**, וה' מילא רצונו ובשנה שלאחר מכן יצאה הלווייתו בליל הושענא רבא, כשאלפים רבים צועדים אחר מיטתו ומלווים אותו בדרכו האחרונה. זכותו תגן על עם ישראל. אמן.

האדמו"ר הרב יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחא זצ"ל המכונה ה'יהודי הקדוש'- נולד בשנת ה'תקל"ו (1766), בעיר פשדבז שבפולין. נצר למשפחת רבנים מפוארת אשר יחוסם מגיע עד לרבי יצחק הלוי אחיו של רבי דוד הלוי בעל הט"ז. כבר בהיותו ילד נודע כבעל כשרונות עצום ובהיותו רך בימים קיבלו ר' רבי אריה לייב חריף היילפרין ראש ישיבת פשדבז. לאחר מכן עבר עם חברו ר' ישעיה לליסא, שם למד עוד מספר שנים אצל הגאון ר' דוד טיבלי.

לאחר מכן חזר ללמוד שוב אצל ראש הישיבה הראשון שעבר בינתיים לאפטא. כונה בפי רבותיו 'העילוי מפשדבורז'. לאחר נישואיו באפטא, גירש חתנו את הזוג מביתו בשל מנהגיו המשונים ובאותם הימים חי רבינו חיי עוני ומחסור. כאשר רבו, ר' אריה לייב חריף התבקש לכהן כרב ואב"ד בעיר סאכטשוב מינה את רבינו לעמוד במקומו בראש הישיבה. מכל פולין באו ללמוד בישיבה מחמת שמו שנישא למרחקים בשל גאונותו.

לאחר שנפש רבינו נקשרה עם ר' משה לייב מסאסוב, החליט כי יהיה מקומו בין תלמידי הבעש"ט. לאחר מכן פנה לר' אברהם יהושע העשל וחי מספר שנים בהתבודדות ובהסתר כמלמד תינוקות בכפרים ובהשפעת רבי דוד מלעלוב לנסוע אל ה'חזזה מלובלין'. מאחר ושמו ושם רבו המובהק היה זהה, חבריו לא יכלו לקרוא לו בשמו (שכן היה תלמידו המובהק ולמד אצלו כל הזמן) ולכן כינהו ל'יהודי הקדוש' וכן בשל העובדה כי נזהר ונשמר ממדות רעות עד קצה האחרון ככופר בעבודת כוכבים ואביזרייהו. לאחר מקם הקים חצר בפשיסחא.

ענותן מופלא. דרכו בקודש לחלק כל מה שהיה לו לעניים לצדקה. בעל אהבת ישראל. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. תיקן נפטרים. נפטר ב-י"ט תשרי ה'תקע"ד (1813). חי כ-48 שנים. ציונו בפשיסחא. שימשו אחריו תלמידיו ר' שמחה בונים ור' מנחם מנדל מקוצק ובנו ר' ירחמיאל.

אביו: ר' אשר (שימש כאב"ד ור"מ בפשדבז). **סבו:** ר' אלחנן (אב"ד גריצא). **אמו:** מרת דכיא. **מרבנותיו:** ר' יעקב יצחק הלוי הורוביץ (ה'חזזה מלובלין- שימש כרבו המובהק), ר' אריה לייב חריף היילפרין (בעל 'חידושי מהר"א'), ר' משה לייב מסאסוב, ר' אברהם יהושע העשל (ה'אוהב ישראל' מאפטא) ור' דוד טיבלי. **מתלמידיו:** ר' שמחה בונים מפשיסחא, בנו, ר' ירחמיאל, ר' אשר מלעלוב, ר' יעקב צבי מפוריסוב, ר' מאיר שלום מקאלושין, ר' אבלה מעיר חדש, ר' איתמר מקונסקי-וולה, ר' מנחם מנדל מקוצק, ר' יצחק מוורקא, ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר, ר' ישכר בר מרדושיץ, ר' שלמה לייב מלטנשע, ר' יעקב אריה מרדזימין. **נשותיו:** נישא לשתי אחיות בנות ר' יעקב קאפיל מאפטא ששימש כאופה (שם השניה מרת שיינדל פריידא ממנה נולדו שני בניו הצעירים). **מילדיו:** ר' ירחמיאל מפשיסחא (שימש כאדמו"ר לאחר כשנה ממועד פטירת אביו), ר' נחמיה יחיאל (שימש כאדמו"ר בביכובה), ר' יהושע אשר (שימש כאדמו"ר בזיליחוב ובפאריסוב). **חתניו:** ר' משה בידרמן מלעלוב, ר' שמואל רפאל'ס מלובלין. **מספריו:** **יהודי הקדוש**- על התורה ומועדים וכן חידושים הלכתיים **יכתר היהודי יתורת היהודי יכתבי קודש**- דברי תורתו **ינפלאות היהודי יתפארת היהודי**- סיפורים אודותיו.

אשת רבינו (בזיווג שני) לא נתנה רשות לאף אחד להיכנס אצלו, והחסידיים היו צריכים להיכנס דרך הגגות והחלונות. כמה שנים לאחר שנסתלק הצדיק, נפטרה אשתו. תלמידו הגדול הרב בונם מפשיסחא הספיד אותה ואמר להם: "האם אתם יודעים מהו ערכה הקדושה של אשת הצדיק" כי הרב הקדוש היה במדרגה שכל מי שנכנס אצלו והיה צריך ישועה, התפלל להשי"ת שיתן לו זה הצער, ואשתו הצדקת לא הייתה יכולה לסבול כל הייסורים שקיבל עבור אהבת ישראל שלו, לכן לא נתנה רשות שיכנסו אצלו. פעם נכנס אצלו איש של"ע **שלושת בניו היו על ערש דוי, ורבינו קיבל את הדין במקומו של אותו אדם ואכן בניו של אותו האיש התרפאו בדרך פלא ושלושת בניו של רבינו נפטרו לבית-עולמם. וכל זאת בשל קבלת הצער של אותו האיש, לכן אמרה הצדקת, שלא יכולה כבר לראות בצער של הצדיק ולכן מנעה מהאנשים להיכנס אליו.**

אחד ממשמשי רבינו, אשר בראותו את הצדיק יושב בדביקות, הלך והגיש לו כוס תה. חלף זמן מה, והמשמש ראה שכוס התה כבר נתקררה. הלך והבין כוס תה שניה, ואולם, שקדנותו של רבינו הייתה מופלאה, והוא לא השגיח בכוס השנייה, אף היא נתקררה. בפעם השלישית, שאל 'היהודי הקדוש', שהבחין בתנועה כלשהי: "מה היה כאן?". השיב לו המשמש שהוא הכין כוס תה. נענה הצדיק: "תזכה לחיות מאה ועשרים שנה!". ואכן כך הווה, **אותו משמש זכה לחיים ארוכים, מאה ועשרים שנה...**

בימי חורפו היה רבינו מלמד באיזה כפר אצל נגיד אחד. לאחר שנים כאשר הפך רבינו למנהיג עדה, חלה בנו של אותו נגיד במחלת עיניים, ודרש אצל הרופאים אך לא הועילו מאומה. אחר ששמע ש'היהודי הקדוש', שהיה המלמד של הבן, נעשה לרבי גדול, נסע אליו עם בנו כדי לקבל את ברכת קודשו. שם הבן היה משה והתחיל היהודי הקדוש לדבר עמו דברי תורה, ואמר אליו: "משה! אתה שומע?". השיב לו: "הן", אמר היהודי הקדוש: כתיב **"וישמע משה ויטב בעיניו"**, ומיד התחיל הבן לראות בעיניו ונתרפא מחוליו.

הרה"ק ר' יהושע אשר בן רבינו סיפר שסבל מכאבים בשיניו ובא לאביו והניח אביו הקדוש ידו על שיניו, ומאז כל ימי חייו לא ידע מכאב שיניים.

הרב יעקב יוסף כ"ץ הידוע כרבי יעקב יוסף מפולנאה זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"ע (1705). בן למשפחת המקובלים ר' שמשון מאוסטרופולי זצ"ל, ר' יוסף כ"ץ זצ"ל (מח"ס 'יסוד יוסף'), ולמשפחת ר' יו"ט ליפמאן הלר (מח"ס 'תוספות יום טוב'). בתחילת דרכו התנגד לבעש"ט אולם כאשר הבעש"ט הקדוש הגיע לעיר שארגרוד בה שימש רבינו כאב"ד, משך הצדיק את רבינו והוא הפך לתלמידו המובהק (ישנן גרסאות שונות כיצד הבעש"ט הקדוש משך את רבינו להיות חסיד). הלמדנות והקבלה ציינו את דרכו והשפיעו עליו השפעה מכרעת. דיין בשארגרוד שבפודוליה (דרום פולין). **לאחר הפיכתו לחסיד גורש ממשרתו על ידי בני עירו המתנגדים**. שימש כאב בית הדין בראשקוב, נימירוב ופולנאה. במשך שש שנים רצופות, צם במשך כל ימות השבוע ואכל רק בשבתות. כל זאת במטרה לכפר על עוונות ולזכות בעולם הבא. הנהגותיו מופלאות לאין ערוך. בכל היום היה מעוטף בטלית ותפילין ולא פסק מלימוד. למד לא פחות מ-7 דפי גמרא בכל יום, וקם בחצות הלילה להגות בתורה. הרבה להתענות. במשך שש שנים רצופות צם במשך היום ואכל בלילה ושבוע אחד בכל חודש ערך תענית הפסקה (ממוצ"ש קודש עד לקידוש שבת של השבוע שלאחר מכן).

גאון בנגלה ובנסתר. מסופר כי הגאון מוילנה גזר להחרים את הספר 'תולדות יוסף' וגם ה'נודע ביהודה' ביקש לשרוף את הספרים. אולם רבינו בא בחלום לתלמידו ר' יעקב שמשון משפיטיווקא וביקש ממנו לנסוע לפראג. ר' יעקב שמשון התחפש לעני והקשה על ה'נודע ביהודה' בעת שיעורו ובסוף סיפר שהוא הצעיר שבתלמידי רבינו. הדבר גרם שה'נודע ביהודה' חזר בו ונישק את הספר. ר' דב בער המגיד ממזריטש אמר כי רבינו זכה לגילוי אליהו הנביא והשיג מדרגות גבוהות ור' פינחס שפירא מקוריץ טען כי תורתו של רבינו היא מן השמיים. נפטר בפולנאה ב-כ' תשרי ה'תקמ"ב (1782). חי כ-77 שנים. ציונו בפולנאה.

מרבתינו: ר' ישראל בעל שם טוב הקדוש, ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **מתלמידינו:** ר' יעקב שמשון משפיטיווקא. **מספריו:** **יתולדות יעקב יוסף** - תורת הבעש"ט ואידיאולוגיה החסידית **•בן פורת יוסף •צפנת פענח** - פירושים **•כתונת פסים**. (בשמות כל ספריו מופיע ברמז שם יוסף).

כיצד רבינו נעשה לתלמידו המובהק של הבעש"ט הקדוש הוא מופלא ביותר, ידוע כי רבינו התנגד לחסידות. פעם אחד, אחד מתלמידי המובהקים ביקש ממנו לבוא לחתונתו, והיות ותלמיד זה היה חביב מאוד בעיני הרב, הסכים הרב. החתונה נערכה במזבז', עיירתו של הבעש"ט הקדוש, והוא התנה עם תלמידו שלא יגשו לבעש"ט. בהגיעם סמוך לעיירה, הם שכנו באכסניה. ראה הרב כי אב התלמיד החל מתלחש וכי את החתונה יערוך לא פחות מהבעש"ט היות ואביה של הכלה הוא תלמיד הבעש"ט. החל הרב לרגוז על כך ועל ביטול התורה במשך זמן הנסיעה ולא אבה ללכת עימם. לאחר מכן התרכך היות ואף תלמידי חכמים היו מבטלים את תורתם ע"מ לשמח חתן-וכלה. בהגיעו למזבז' שאל היכן תערך החתונה, ואז נודע לו כי בביתו של הבעש"ט. הוא החליט לגשת שם ולהוכיח לכולם כי חסידות חלילה הבעש"ט אינו צדיק כפי שכולם חושבים. והנה, הגיע לבית ונדחק שם בין האנשים הרבים, והיות ולא הכירוהו, לא התייחסו אליו.

והנה, הוא שומע את הבעש"ט אומר: "אתם אנשי פולנאה, אומנם הרב יעקב יוסף הוא גדול בתורה. אולם השנה עברו עליו שני מקרים. המקרה הראשון, בערב פסח, היות ואשתו ניקתה לפסח, עלה הוא לעליית הגג ללמוד תורה, והנה הוא חש בצמא, ורואה דרך החלון את שואב המים עובר שם. קרה לו, אולם שואב המים עשה עצמו כאינו שומע. אז ירד הרב למטה וצעק עליו: "אני מרא דאתרא ואתה לא שומע לי?" למרות היותו כמרא דאתרא לא נכון עשה, משום ששואב המים הנו אחד מ-ל"ו הצדיקים ומיהר עם המים שלנו לצורך אפיית מצה". הרב שומע ומשתומם, אולם אומר לעצמו: "אולי שואב המים סיפר זאת".

והנה, ממשיך הבעש"ט ואומר: "עוד מקרה שעבר הרב, ויהי בערב תשעה באב, **בעודו בוכה על חורבן הבית, חש הרב בחלישות נוראה וחש שעומד להתעלף**. ניגש אליו אחד מתלמידיו והגיש לו תפוח באומרו שמדובר בפיקוח נפש. הרב בירך "**בורא פרי העץ**" ואז אמר לעצמו, הפחות שבפחותים צם, ואני לא? והרי אני צם משבת לשבת (באותו זמן היו נוהגים להתענות בסיגופים ובתעניות ממוצאי-שבת ועד כניסת השבת לאחר מכן רצוף לצורך תיקונים) ולא אכל את התפוח.

ומרוב צער על כך נרדם, והנה, בחלומו הוא רואה שהוא מסתובב בעיירה ומולו עומד גן יפיפה, בעל עצי פרי. הרב השתומם שהרי הוא גר שם ומעולם לא ראה גן זה. מה עשה? החליט לחפש את השומר ולשאול: "של מי הגן הזה?" בראותו את השומר, ניגש אליו והציג את השאלה. השומר ענה לתדהמתו כי הגן שייך לרב מפולנאה. התפלא הרב ואמר: "אני הרב, ואין לי אוכל אפילו די מחסורי, מהיכן יהיה לי גן זה?" ואז השומר ענה לו: "**כל זה נוצר מהברכה לבטלה של הרב**". הרב באותו רגע הקיץ והבין כי מדובר בחלום אמיתי. מיד ניגש לספר התהלים אולם נזכר כי מדובר בתשעה באב. לאחר חצות לילה החל קורא בדמעות שלישי את ספר ראשון מהתהלים ונרדם. והנה בחלומו אמרו לו כי **העלים הקטנים שהיו על כל העצים נפלו**, מעוצמת קריאת ספר ראשון מהתהלים, ואז הרב התעורר.

מיד החל לקרוא את הספר השני מהתהלים בבכיות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הפירות** ואז הרב התעורר. מיד החל לקרוא את הספר השלישי מהתהלים בזעקות רמות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הפרחים מהעצים** והוא התעורר. מיד הוא לקרוא את הספר הרביעי מהתהלים בעצבות ובבכיות ונרדם, והנה מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הענפים מהעצים** והוא התעורר. מיד הוא החל לקרוא את הספר החמישי בזעקות שבר של ממש ונרדם, והנה בחלומו מודיעים לו כי כבר **נפלו כל הגזעים**.

"ובכן, אנשי פולנאה" המשיך הבעש"ט, "אומנם יש לכם רב גדול, אבל הרב לא הצליח לעקור לגמרי את הגזעים והם רק נפלו, ובכדי לעקור את הגזעים הרב שלכם הוא חייב לבוא אליי". ורבינו מקשיב ולא מאמין למשמע אוזניו, כל מה שציין בדיוק ארע לו ולא החסיר מאומה, והוא ניגש לבעש"ט הקדוש ועיניו זולגות דמעות ואומר: "הרב, באוזננו שמענו והיינו כחולמים" וקיבל את הבעש"ט כרבו המובהק.

הרב אברהם יהושע העשיל מקראקא זצ"ל - נולד בשנת ה'שנ"ה (1595). בשחר ילדותו הפליא את כל רואיו ברוחב בינתו, בחריפותו ובבקיאותו. בנערותו כבר יצא שמו לתיילה בקרב הלומדים. כשהתמנה אביו בשנת ה'שצ"ה (1634) לרב בלובלין ולראש הישיבה שם, רבינו עזר לאביו לנהל את הישיבה שאליה זרמו מאות תלמידים שעתידים להיות גדולי תורה ועמודי הוראה בישראל. איש קדוש וצדיק. מתלמידיו יצאו גדולי רבני הדור. חידודיו הנפלאים קנו להם פרסום רחב. בשנת ה'ת"ד (1643) נפטר אביו ורבינו הוסיף לנהל את הישיבה עם הגאון ר' נפתלי כ"ץ (נכד המהר"ל מפראג). כשנפטר ר' נפתלי, התמנה רבינו גם כאב"ד בלובלין. בשנים ה'ת"ח-ה'ת"ט (1647-1648) ימי רדיפות חמילניצקי האיומות רבינו נסע לעיר הבירה ויגא, וביקש מהנדיבים שיבואו לעזרת אחיהם שנתרוששו אחרי האסונות הנוראים ועזר ככל יכולתו. בשנת ה'תט"ו (1654) נפטר רבה של קראקא (הגאון ר' יום טוב ליפמן הלר זצ"ל בעל 'תוספות יוט' זצ"ל) ורבינו התבקש לשמש כרבה של קראקא במקומו. שימש בתפקיד זה עד יומו האחרון. נפטר ב- כ' בתשרי ה'תכ"ד (1663). חי כ-68 שנים. ציונו בקראקא.

אביו: הגאון ר' יעקב (אב"ד ור"מ בבריסק, ליטה ולובלין). **מרבותיו:** אביו, ר' יעקב. **מתלמידיו:** ר' שבתי כהן (הש"ך), ר' גרשון אשכנזי (מחבר שו"ת 'עבודת הגרשוני'), אחיינו ר' הלל הירץ (מח"ס 'בית הלל'), ר' אלעזר נין מניקלשבורג (מחבר 'משנת אלעזר'), ר' יצחק חיות (מחבר 'זרע יצחק' - פירוש על המשנה), ר' שמואל קוידנאוור (בעל 'ברכת הזבח'). **נשותיו:** בת הנגיד ר' משה ר' ליזרש מבריסק (זיווג ראשון - נפטרה בצעירותה), בת ר' יהודה וואהל (זיווג שני). **בניו:** ר' בעריש (גדול בתורה וצדיק וכן היה פרנס הדור, ראש ומנהיג בקראקא, ועשיר מופלג), ר' שאול (אב"ד בריסק וקראקא). **חתניו:** ר' אברהם מהורדונא, ר' נפתלי הירש (אב"ד לובלין), ר' נתן נטע מקראקא (פרנס ומנהיג), ר' פייביל מקראקא (פרנס ומנהיג). **מספריו:** כתב עשרות חיבורים, אך לא פרסם אותם. לאחר פטירתו קובצו דברי תורתו **יחנות התורה** - על פרשיות התורה (לוקטו מתוך יותר ממאתיים ספרים) **יחידושי הלכות על בבא קמא יחידושי תורתו ופסקיו מופיעים בספרי האחרונים** (בספרי הש"ך, חכם צבי, הנודע ביהודה, ר' משולם מאיגרא, חת"ם סופר ועוד).

תכונה רבה ניכרה בביתו הגדול של גביר העיירה. בתו נכנסה זה בברית האירוסין, ועתה הגיע עת דודים. בעוד ימים מספר יחגגו בני העיירה את שמחת כלולותיה עם חתנה, שנבחר בקפידה מתוך שלל ההצעות, שהוגשו ע"י שדכנים מנוסים. **יודעי דבר סיפרו שהגביר הבטיח לבתו סכום עתק כנדוניה, ואף התחייב לזון את הזוג לכל ימי חייו.** השמועות בדבר החתונה שעומדת להיערך, הגבירו את ציפיתם של בני העיירה לקראת החתונה. **דירה מפוארת ייחד הגביר לחתן שהגיע לעיירה מספר ימים לפני החתונה ממקום מגוריו הרחוק.** החתן כמעט לא יצא מפתח חדרו. ארון הספרים שהיה עמוס בספרי קודש נדירים ריתק אותו.

יום השישי של ערב שבת ה'אויפרוף' החל בהכנות קדחתניות של משפחת הגביר ומשרתיו, ובמטבח ביתו של הגביר עמלו המבשלות על הכנת המאכל המרכזי של הקידוש, הלא הוא הקוגל המסורתי. כמנהג אותם ימים, הכינו עובדי המטבח כמות אדירה של בצק שהוכנסה לקערה, או יותר נכון לחבית אדירת מימדים, והניחו את הבצק בשמש החמימה כדי שיתייבש. כעבור זמן מה אמורים היו המומחים לפרוס רצועות דקות וארוכות מן הבצק וכך נוצרו האטריות, שמהן הכינו את הקוגל. אותה שעה הניח החתן על אדן חלון בחדרו את אחד הספרים, שבהם למד, ושאף מלא ריאותיו אוויר צח ובריא תוך כדי עיונו בספר. קריאת העידוד של מנהל המטבח לעבר הפועלים שנשאו את חבית הענק שבה היה הבצק עוררוהו משרעפיו והוא הביט בעיניו רב בכמות הבצק הגדולה. אותה שעה התבונן גם תרנגול נמרץ במעשה ולאחר שניות אחדות קיפץ במלא המרץ אל מרכז העיסה, והחל מנקר בה במלא כוחו.

החתן שקע שוב בספרו. והנה, יצאה הכלה מהבית והבחינה בקוגל ובתרנגול, וחתמה בערה בה. ללא אומר ודברים אחזה בתרנגול... לאחר מספר דקות נשא שוב החתן את עיניו והבחין בתרנגול מת, המוטל על הארץ. לשאלתו מה אירע לו, השיב אחד מעובדי המטבח, כי הכלה אחראית למעשה זה מאחר והתרנגול ניקר בקוגל. בו ברגע החליט החתן בליבו: **"איני רוצה להינשא לה!". ליבו הרגיש ומידותיו הרחומות לא יכלו לשאת את מעשיה.** החתן עזב את הספר, לבש את בגדיו העליונים ופנה לעבר ביהמ"ד. באותה השעה לומדים רבים עסקו בתורה, ואיש לא שם לב אליו. **קופת הצדקה, שניצבה על הבימה, הייתה מלאה במטבעות ששולשו אליה בתפילות שחרית.** החתן התקרב בשקט לעבר הקופה. איש עדיין לא הבחין. הוא פתח את המכסה של הקופה ולפתע השליכה ארצה. הס הושלך בביהמ"ד. לפתע נשמעו קולות מטבעות מתגלגלים על רצפת העץ, ועיניו הכול ננעצו בהלך, שהסתתר מאחורי הבימה. **כעבור זמן לא רב מצא את עצמו ה'גנב' מאחורי סורג ובריח.** הגיעה שבת המלכה, והגביר, שהמתין זמן רב לחתנו, שיתלווה אליו, החליט בסוף ללכת לביה"כ לבדו.

מחדרו ראה 'האסיר' את בני הקהילה הלבושים חגיגת נכנסים לביה"כ. הדי הקולות הגיעו לאוזניו והוא התאמץ להשתתף בתפילת הציבור. החתן עמד בדבקות והתנועע עם קולות שירת 'לכה דודי', שבקעו, כאשר לפתע חש זוג עיניים ננעצות בו. מהעבר השני של הסורגים עמד הגביר, המום ונדהם כולו. מאן דהו הבחין, כי הוא מחפש את חתנו. הלה חיבר מאורע למאורע וסיפר לגביר כי החתן אינו אלא גנב מושחת. **במוצ"ש סולק ה'גנב' מהעיירה בבושת פנים.** כאשר הכל מהללים את מזלו של הגביר, ובתו שלא נישאה לגנב פרחח שכזה. החתן שב לבית הוריו הנדהמים, ששמעו מפיו את דבר המעשה, כאשר הוא הסבי, שלא עלה בדעתו לבייש את בת ישראל. לפיכך העמיד פנים כגנב ובלבד שלא להכלים את פניה. חלפו שנים וה'חתן הגנב' התפרסם בעולם היהדות כגאון הרב העשיל מקראקא זצ"ל, רבו של הש"ך, ה'נחלת שבעה' ועוד רבים מגדולי הפוסקים.

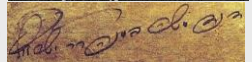
האדמו"ר הרב דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב זצ"ל - נולד ב-ז' סיון ה'תקפ"ז (1827) - יום טוב שני של חג שבועות). מילדות שקד על לימוד התורה, נודע במידותיו הנעלות, בענוותנותו ובטוב ליבו. אהב כל יהודי ובגיל שבע קיבל על עצמו לא להרע לשום בריה בעולם. אביו אמר עליו עוד בהיותו תינוק, כי בקרבו מקננת נשמה גדולה, שתקרב את לבבות ישראל לאביהם שבשמים וכן מאחר והיה הבן החמישי לאביו אמר עליו, שהוא מכון כנגד סדר קדשים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרי"א (1850) התיישב בזלוטיפוטוק. בשנת ה'תרכ"ה (1865) עבר לצ'ורטקוב ושם הקים את החסידות והיה אבי חסידות צ'ורטקוב.

ייסד בית מדרש. שקד יומם ולילה על לימוד התורה הקדושה. בלילות ישן כשעתיים בלבד, מיעט באכילה והירבה בתעניות. רבים פנו אליו ונושעו. **בעל רוח-הקודש**. מעולם לא התערב במחלוקת, הרגיש בכאב של כל יהודי. מפורסם כאיש קדוש, שלא שח לעולם שיחה בטלה. תמך כספית בהקמת בית הכנסת של צ'ורטקוב בצפת. סיפר ר' צבי דוד מו"צ ק"ק אסטילע ששמע מפי אשתו של רבינו, שאמרה כי **בעולם העליון תוכל להעיד עליו, שלא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה**. נפטר ב-כ"א תשרי ה'תרס"ד (1903), ביום הושענא רבא. חי כ-76 שנים.

סבא (מצד אביו): ר' שלום שכנא. **סבא (מצד אימו):** ר' משה אפרתי מברדיטשוב. **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין. **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת פייגא (בת ר' אהרון טברסקי האדמו"ר מצ'רנוביל-זיווג ראשון), מרת לאה רחל (בת אחיו הרה"ק ר' שלום יוסף מסדיגורא). **בניו (מזיווג ראשון):** האדמו"ר ר' ישראל מצ'ורטקוב ור' נחום מרדכי. **מרבותיו:** אביו והאדמו"ר ר' אהרון טברסקי. **מתלמידיו הבולטים:** ר' מאיר אריק, ר' שלום מרדכי שבדרון מברז'אן, ר' מרדכי חיים סלאנים, ר' שמואל וינברג (האדמו"ר מסלונים). **מספריו:** **ידברי דוד- ד"ת ישובת ישראל יתפארת אדם**

לאחר הסתלקותו של האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין זיע"א, הותיר הוא זוג תפילין, שעבר אליו בירושה מאבי סבו, המגיד הקדוש ממזריטש. כל אחד מששת בניו הקדושים חפץ בתפילין הקדושות, אולם נראה, כי ר' דוד משה הצעיר שבחבורה, השתוקק יותר מכולם, לשם כך אף הסכים לוותר על חלקו בשאר הירושה. לאחר דיון החליטו להטיל גורל ולמסור את ההחלטה בידי שמים, בגורל עלה שמו של רבינו.

חלפו שנים, ערב אחד ישב ר' אברהם יעקב מסדיגורא (בנו הבכור של הצדיק מרוז'ין) עם קבוצה מחסידיו, וסיפר על המגיד ממזריטש. ובתוך כך עלה עניין התפילין של המגיד ושעלה בחלקו של אחיו. הוא תיאר כמה השתוקקו כל אחד מהאחים לזכות בתפילין. "העובדה, שאחי ר' דוד משה זכה בהן, הייתה ההוכחה, שהוא הראוי להן מכולנו" אמר. והנה הבחינו הנוכחים בחילופי מבטים בין שניים מהיושבים. לפתע קם אחד מהם על רגליו ובקול רועד אמר: "רבי, חברי ואני החלטנו, כי הגיעה השעה לגלות סוד ששמרנו זמן רב, מעשה שלא ייעשה עשינו, סברנו, שאנו עושים דבר טוב למען רבינו".

"זמן רב שכליותינו מייסרות אותנו על מעשינו, אך הערב לאחר דברי הרבי על התפילין החלטנו לשים לכך קץ ולבקש מחילה על כך". והנה קם החסיד השני והחל לספר: "יום אחד ישבנו ודיברנו, על כך שרבינו רצה את התפילין של המגיד הקדוש, סברנו, שהיות והוא הבכור, הרי שלו משפט הבכורה וראויות התפילין להיות שלו. באחד הימים התגבנו לחדרו של ר' דוד משה, פתחנו את הבתים של התפילין, בחיל רעדה הוצאנו את הפרשיות והכנסנו במקומם פרשיות אחרות וכשרות ומהודרות, תפרנו מחדש את הבתים ויצאנו מהבית. רק לאחר מכן קלטנו את חומרת המעשה שעשינו. לא ידענו מה לעשות בפרשיות הקדושות, להחזירן למקומן - חששנו שמא ניתפס, אך גם להביאן לרבי חששנו. עתה כשהחל הרבי לדבר בעניין, ראינו בכך אות משמים, כי עלינו לחשוף את חטאנו ולבקש כפרה". בתוך כך הוציא חברו חבילה מכיס מעילו ובידיים רועדות הניחה על השולחן ליד הרבי.

הסובבים התקשו להאמין, כי שני אברכים יראי שמים מסוגלים היו לבצע מעשה כה חמור. מאידך חשבו כמה מהם - אם ר' דוד משה המשיך להתפלל באותן התפילין ולא חש בהחלפת הפרשיות, ייתכן ויש בכך סימן, שהתפילין של המגיד אינן מגיעות לו. הרבי פתח את החבילה והוציא את הפרשיות, הוא התבונן בהן, ואז עטפן בחרדת קודש במטפחתו, נשק להן והכניסן לכיס הפנימי של מעילו. הרבי ישב אחוז בשרעפים ולפתע אמר: "אבקש מהנוכחים לשמור על סודיות מלאה. בעוד ימים אחדים אצא בעז"ה אל אחי. אם מישהו חפץ להצטרף, הרשות נתונה". בהגיע הרבי מסדיגורא בלוויית חסידיו לצ'ורטקוב, יצא רבינו לקבל את פני אחיו בכבוד ואהבה.

למחרת בבוקר הכניס ר' דוד משה את אחיו לחדר שבו נהג להתכונן לתפילת שחרית טרם כניסתו לביה"מ. על השולחן היו מונחים שלושה זוגות תפילין: רש"י, רבינו תם ושימושא רבא. במרחק מה עמדה שקית התפילין של המגיד. הרבי מסדיגורא עקב אחר מעשי אחיו. רבינו הוציא את התפילין של המגיד מהשקית ואחזן בשתי ידיו, עצם עיניו, לאחר כמה שניות פקח את עיניו ונאנח עמוקות, החזירן לשולחן, לקח את התפילין שלו והניחן. תפילת שחרית תמה, ושני האחים שבו לחדר כדי להניח את שני הזוגות הנוספים כמנהגם.

בעודם גוללים את רצועות התפילין, שאל הרבי מסדיגורא על התפילין הקדושות של המגיד. פניו של רבינו עטו ארשת צער וקולו הסגיר שברון לב: "בוקר אחד לפני זמן רב רציתי להניח תפילין כבכל יום, והנה לפתע חשתי, כי דבר מה השתנה ואיננו כתמול שלשום, תמיד כאשר נטלתי בידי את התפילין הקדושות של המגיד, הייתי חש רטט קדושה, אך באותה פעם לא רעדתי. נדמה היה, כאילו הקדושה הסתלקה מהתפילין. ברור שהחיסרון בי, כנראה שנשלתתי בחטאי, ושוב איני ראוי להניח את התפילין של המגיד".

"מאותו יום אני מפשפש במעשי בכל יום ומשתוקק לדעת במה חטאתי, וכיצד אוכל לתקן זאת, בכל בוקר אני נוטל בידי את התפילין כשליבי שבור. אולי יכול אתה, אחי היקר, לתת לי עצה או תיקון". הרבי מסדיגורא היה נרגש מאוד. "אחי האהוב, יודע אני כי לחינם חושד אתה בעצמך, ובטוחני, כי אין אדם הראוי ממך להניחן, ואכן בשל כך הגעתי לכאן". או אז גילה לאחיו את המעשה לפרטיו, כיצד פרשיות התפילין של המגיד הוחלפו. הוא סיפר על חרטתם של החסידים, וכאשר הוציא מכיסו את הפרשיות היקרות הוסיף: "בעצמי הגהתי את הפרשיות והן שלמות כפי שהיו. הכנס אותן שוב לתוך הבתים, ואני בטוח שאותם רגשות נעלים ישובו אליך כבראשונה". את שמחתו של ר' דוד משה אין צורך לתאר, זו הייתה שמחה כפולה על שובן של התפילין ועל ביטול תחושת האשם, שייסרה אותו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים